

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-493-1-99>

**ADMINISTRATIVE AND LEGAL REGULATION
OF THE ACTIVITIES OF PUBLIC COUNCILS IN THE JAPANESE
STATE: A POSITIVE EXAMPLE FOR UKRAINE**

**АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ
ГРОМАДСЬКИХ РАД В ЯПОНСЬКІЙ ДЕРЖАВІ: ПОЗИТИВНИЙ
ПРИКЛАД ДЛЯ УКРАЇНИ**

Kuznetsov O. P.

*External Postgraduate Student,
Scientific Institute of Public Law
Kyiv, Ukraine*

Кузнєцов О. П.

*здобувач
Науково-дослідний інститут
публічного права
м. Київ, Україна*

Японська держава має унікальну історію формування технократичної правової держави, в якій наявне структуроване та розвинуте громадянське суспільство, представники якого приймають активну участь у вирішенні питань місцевого значення. Громадянське суспільство Японії представлено як різноманітними громадськими організаціями, так і різними формами органів самоорганізації населення. Достатньо розвинутою є і японська система органів місцевого самоврядування.

Г. Кухарева зазначає, що в Японії функціонує дворівнева система влади на місцях. Верхня ланка – це так звані префектури. Нижня ланка – це муніципалітети міст, сіл та селищ. Префектур та муніципалітетів нараховується близько 3200. Структура їх схожа, та вони рівноправні перед законом [1].

На окрему увагу заслуговують органи самоорганізації населення Японської держави.

А. Чиркін відзначає, що в Японії близьким за формою і змістом до органів самоорганізації населення є інститут чонайкай. Це своєрідний національний тип організацій громадянського суспільства, який є дуже поширеним. Японські вчені визначають чонайкай як об'єднання сусідств Японії, це добровільні групи, які утворюються на окремих територіях, переважно в мікрорайонах.

Чонайкай відіграють важливу роль у формуванні соціального капіталу, але обмежені у можливостях впливу на політичні рішення. Вони виникли ще в середині ХХ ст., а з кінця 1950-х років, в умовах динамічного економічного розвитку країни, місцеві сусідські асоціації

почали формуватися добровільно і до 1970-х років стали активними суб'єктами громадянського життя країни.

У 2009 році Міністерство внутрішніх справ опитало 2378 органів місцевого самоврядування в Японії щодо питань співробітництва із чонайкай. Дослідження виявило, що 95% органів місцевого самоврядування Японії активно співпрацюють з ними, залучаючи їх до процесу прийняття місцевих рішень. А 91% опитаних муніципалітетів використовують чонайкай для поширення інформації про свою діяльність [1; 2].

На загал, в Японії діє майже 300 тисяч чонайкай, хоча їх назви різняться залежно від місця. Статус таких об'єднань регулюється локальними актами. Профільний національний закон, який би врегулював статус чонайкай, в Японії відсутній [1; 2].

У зв'язку із цим слід відзначити, що японська правова система відноситься до правових систем звичаєвого права, в яких ключова роль в регулюванні суспільних відносин відведена правовим звичаям і традиціям.

Прикладом успішної організації діяльності чонайкай є місто Камеока, префектура Кіото, де діють 19 організацій добросусідства. Так, за ініціативи чонайкай муніципальна влада міста створила комітет зі сприяння безпеці на рівні районів. Ними був розроблений план підвищення безпеки в громадах. Крім того, додатково чонайкай створили навчальний центр з безпеки, який, зокрема, приймав відвідувачів з інших чонайкай і муніципалітетів.

Особливість чонайкай в місті Камеока полягає в тому, що вони діють самостійно і виступають як сполучна ланка між населенням і місцевими органами влади. Вони мають тісні зв'язки як із жителями, так і з владою муніципалітету та іншими асоціаціями [1; 2].

Таким чином, в наведеному прикладі чонайкай фактично є аналогом громадської ради в Україні.

Іншим прикладом є місто Гіда, префектура Нагано, в якій чонайкай не є основною організацією, що здійснює діяльність за напрямком розвитку мікрорайонів. У місті також працюють комінкан (асоціації громадського користування) і Асоціація з розвитку громад, які відіграють важливу роль у розвитку міста разом із міським урядом [1; 2].

Отже, позитивний досвід Японської держави щодо утворення органів самоорганізації населення, деякі з яких за функціями схожі з національним громадськими радами органів публічної адміністрації, заслуговує на увагу. Зокрема, позитивним прикладом є масштабність діяльності японських чонайкай, що свідчить про високу соціальну активність населення та зрілість громадянського суспільства.

Заслугує на запозичення японській традиціоналізм, тобто відданість звичаям та національним традиціям в організації місцевого самоврядування та утворенні органів самоорганізації населення. Певним недоліком є відсутність в Японській державі профільного національного закону, який би врегульовував статус чонайкай, проте це обумовлено більшою мірою особливостями правової системи звичаєвого права.

Враховуючи наведений досвід Японії, в Україні надзвичайно важливо розвивати інститути громадянського суспільства та забезпечувати участь їх представників в управлінні державними справами, вирішенні питань місцевого та загальнодержавного значення.

Необхідність дослідження досвіду інших держав у сфері адміністративно-правового регулювання діяльності громадських рад органів публічної адміністрації обумовлює перспективність подальшого дослідження даної теми.

Література:

1. Кухарева Г.П. Формування та розвиток системи державного управління: досвід Японії. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2014. № 9. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=755>
2. Чиркін А. Аналітична записка. Органи самоорганізації населення: зарубіжний досвід. ВГО «Асоціація сприяння самоорганізації населення». Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/17-civik-2018/dosvid/osn_zarub%20dosvid.pdf
3. Tanwattana P. Significance of Institutionalization and Changes of Chonaikai (Neighborhood Association) in Japanese Society. Academia. URL: https://www.academia.edu/1810253/Significance_of_Institutionalization_and_Changes_of_Chonaikai_Neighborhood_Association_in_Japanese_Society